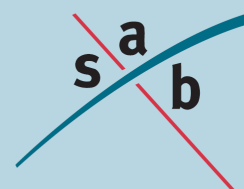

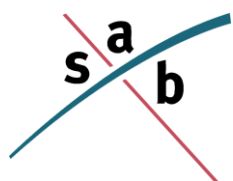
Quick scan flora en fauna

Overboeicop ong., Schoonrewoerd

Gemeente Leerdam

Datum: 14 maart 2017
Projectnummer: 150267

SAB
Postbus 479
6800 AL Arnhem
tel: 026 - 357 69 11
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: D. Meriën
Tweede lezer: E. Verkaik
Projectleider: E. Harleman
Project: Overboeicop ong., Schoonrewoerd
Projectnummer: 150267

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	4
2	Wettelijk kader	6
2.1	Gebiedsbescherming	6
2.2	Soortenbescherming	7
3	Quick scan flora en fauna	10
3.1	Onderzoeksmethode	10
3.2	Gebiedsbescherming	10
3.3	Soortenbescherming	12
4	Conclusie	18
4.1	Gebiedsbescherming	18
4.2	Soortbescherming	18
5	Advies	20
5.1	Aanvullend onderzoek Flora- en faunawet	20
5.2	Broedende vogels	20
5.3	Aanbevelingen	21
5.4	Vervolgstappen	21
6	Actualisatie Wet natuurbescherming	22
6.1	Inleiding	22
6.2	Wettelijk kader	22
6.3	Effectbeoordeling	26
6.4	Conclusie	28

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

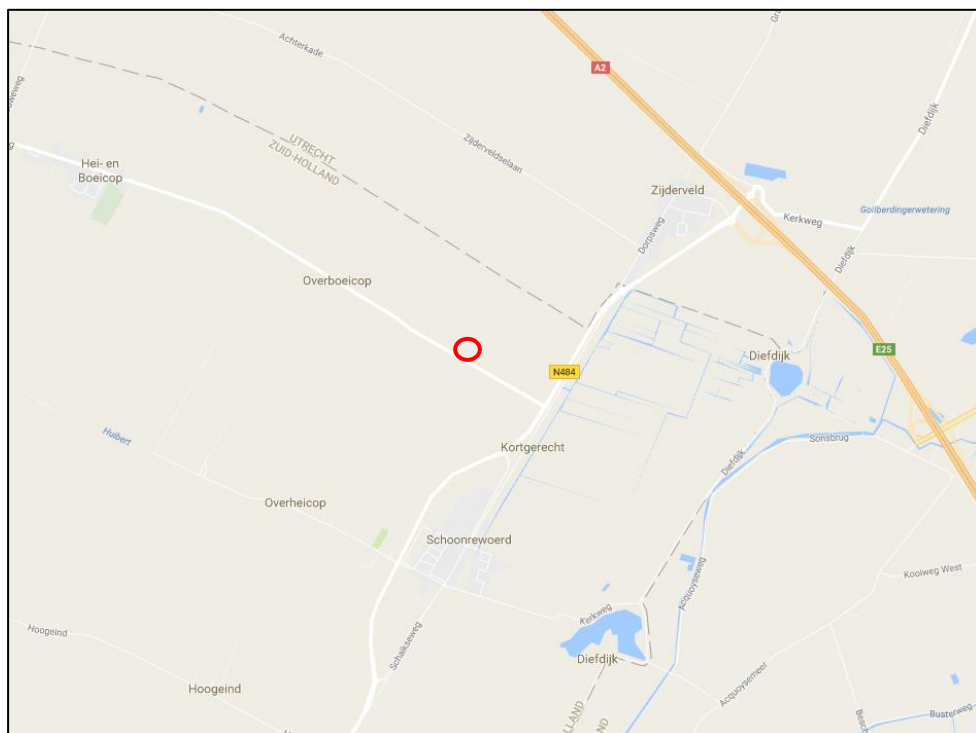
1.1 Aanleiding

De gemeente Leerdam is voornemens planologische medewerking te verlenen om het agrarisch perceel op de Overboeicop tussen 24 en 26 te Schoonrewoerd te herontwikkelen naar een woonbestemming met vrijstaande woning. Deze compensatiewoning is gekoppeld aan de sanering van de agrarische opstallen aan de Schaikseweg 68a te Leerdam.

Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing noodzakelijk is. In hoofdstuk 1 tot en met 5 wordt dit onderzoek weergegeven.

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. In hoofdstuk 6 bespreken we mogelijke effecten op natuurwaarden die zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming.

Op de navolgende afbeeldingen is de ligging van het plangebied weergegeven. Voor de exacte begrenzing van het plangebied wordt naar de verbeelding behorende bij het wijzigingsplan verwezen.

Topografische kaart met globale ligging van het plangebied. Bron: Google maps.

Luchtfoto met globale ligging van het plangebied. Bron: Google maps.

1.2 Plangebied

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in het buitengebied van Schoonrewoerd (gemeente Leerdam) tussen twee boerderijen en wordt in de huidige situatie gebruikt als koeienweide (zie navolgende afbeeldingen).

Impressie van het de huidige situatie in het plangebied. Het plangebied bestaat uit bemest grasland dat door koeien wordt begraasd.

1.2.2 Toekomstige situatie

Het voornemen bestaat om in het plangebied een vrijstaande compensatiewoning te realiseren. In het plangebied zal in totaal maximaal 650 m³ aan bebouwing worden opgericht. Om de openheid van het gebied te behouden komt de woning aan de oostzijde van het kavel te liggen. Voor de planontwikkeling is nog geen sprake van een uitgewerkt bouwplan.

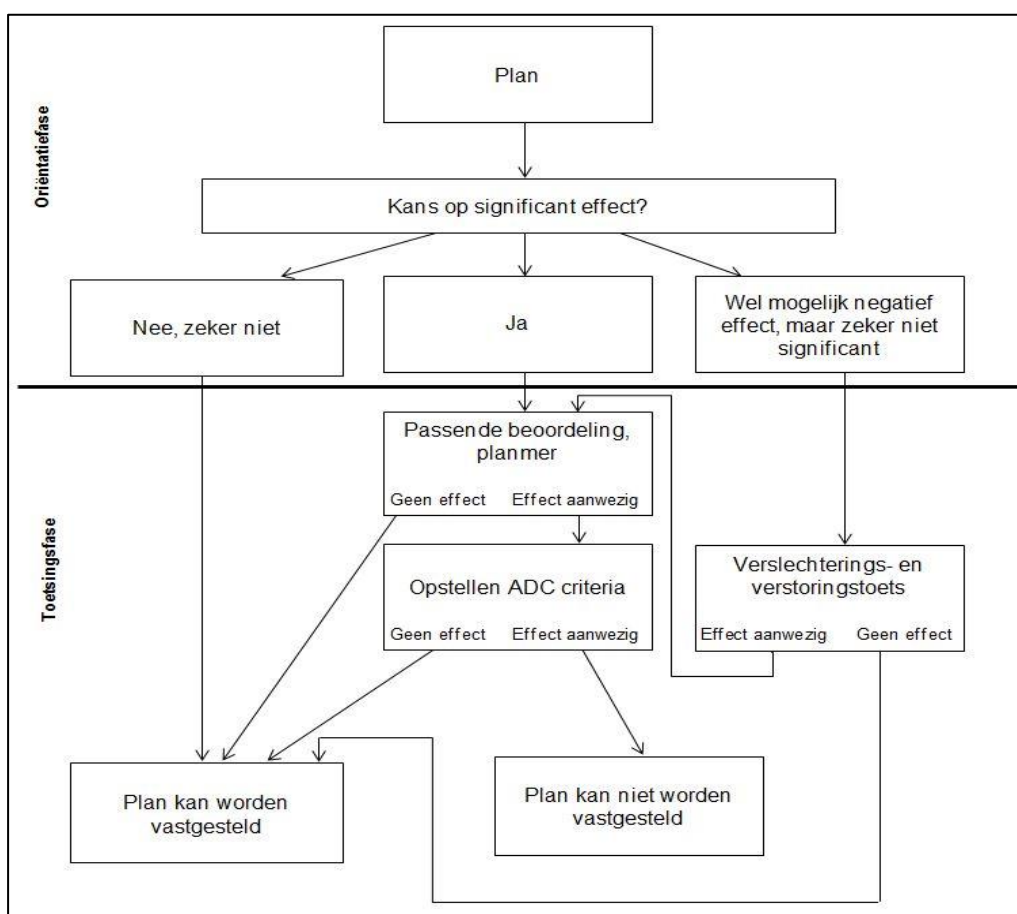
2 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en verordeningen van de verschillende provincies aangaande onderwerpen als de Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelgebieden. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000-gebieden). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. In deze wet zijn naast de Natura 2000-gebieden ook de Beschermde natuurmonumenten opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Onderstaande afbeelding geeft een schematische weergave van de besluitvorming over plannen in relatie tot de Natuurbeschermingswet 1998 weer.

2.1.2 Ecologische Hoofdstructuur, beschermd weidevogelgebied, beschermd ganzenfoerageergebied

Andere vormen van gebiedsbescherming zijn opgenomen in de provinciale omgevingsvisies en –verordeningen, maar vallen buiten de natuurwetgeving van de Rijks-overheid. Het betreft in ieder geval de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en beschermde weidevogelgebieden. Daarnaast hebben veel provincies ook beschermde ganzenfoerageergebieden aangewezen. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft. Voor de EHS geldt dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt. In beschermde weidevogelgebieden en beschermde ganzenfoerageergebieden mogen de ruimtelijke ingrepen geen negatieve effecten hebben op respectievelijk broedende weidevogels en overwinterende ganzen.

De provincie Zuid-Holland maakt in haar Verordening Ruimte (2014) bij de EHS onderscheid tussen EHS op land en EHS op water. EHS op land is aangewezen als bestaande en nieuwe natuur; ecologische verbinding; of waternatuurgebied. Onder EHS op water worden grote wateren en de Noordzee verstaan. Volgens de Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013) is sprake van het Nee, tenzij-regime bij ingrepen in de EHS en belangrijke weidevogelgebieden. Dit regime houdt in dat geen ingrepen zijn toegestaan die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, de negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd. In dezelfde beleidsregel wordt ook ingegaan op recreatie buiten de stad en strategische reservering natuur. Indien binnen deze gebieden ruimtelijke ingrepen uitgevoerd gaan worden, dient compensatie plaats te vinden. Van beschermde ganzenfoerageergebieden is in Zuid-Holland geen sprake.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront-rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

2.2.1 Beschermingscategorieën

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1. beschermingscategorie 1:
een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
2. beschermingscategorie 2:
voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
In een dergelijke gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;
3. beschermingscategorie 3:
voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen van) leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Economische Zaken.

2.2.2 Vogels

Alle nesten van inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Het betreft hier over het algemeen soorten die het gehele jaar gebruikmaken van hun nest, of niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen. Er worden hierin vijf categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop.

De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Bij de vijfde en laatste categorie zijn de nesten jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn:

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.2.3 Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop-, grond-, of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

3 Quick scan flora en fauna

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-loog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 22 september 2016 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (buiten de groeiperiode van planten en actieve periode van dieren) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het gebied ligt niet in een natuurgebied dat is aangewezen in het kader van de Europese Vogel en/of Habitat richtlijn (Natura 2000-gebied) (zie navolgende afbeelding). Wel ligt er een Natura 2000-gebied in de omgeving van het plangebied. Het gebied betreft Lingegebied & Diefdijk-Zuid op een afstand van 1,3 kilometer afstand. Verder bevindt zich op een afstand van 8,3 kilometer het gebied Zouweboezem. Binnen een straal van drie kilometer rond het plangebied liggen geen beschermde natuurmonumenten.

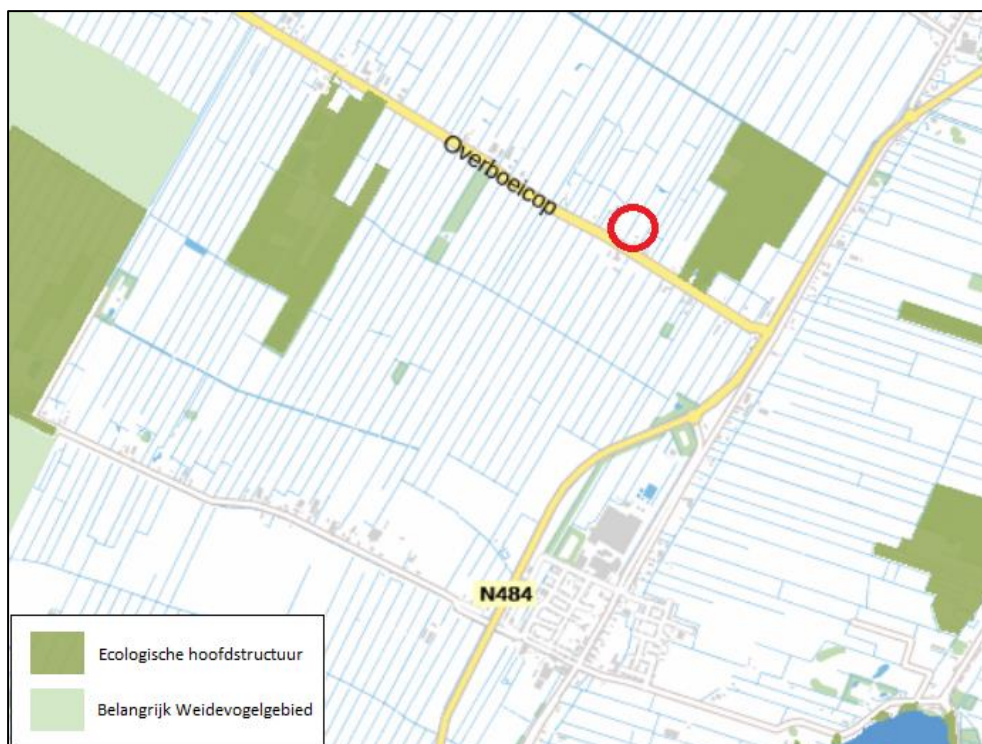
Vanwege de tussengelegen provinciale weg en de kleinschaligheid van de te realiseren plannen is het niet aannemelijk dat de beoogde ontwikkelingen negatieve effecten zullen hebben op de natuurwaarden van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. In de huidige situatie wordt het plangebied gebruikt voor het laten grazen van koeien. Omdat na het realiseren van de plannen deze koeien het plangebied niet meer gebruiken is het ook zeer onwaarschijnlijk dat er externe werking naar het Natura 2000-gebied zal plaatsvinden.

*Globale ligging van het plangebied (rood omcirkelt) ten opzichte van Natura 2000-gebieden.
Bron: Publieke dienstverlening op de kaart. Bewerking: SAB.*

3.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet in de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied ligt op ongeveer 250 meter. Er is daarom geen Nee-tenzij onderzoek nodig. Het plangebied bevindt zich daarnaast niet in een gebied dat de status heeft als strategische reservering natuur, recreatiegebied rond de stad of een belangrijk weidevogelgebied. Het dichtstbijzijnde belangrijke weidevogelgebied bevindt zich op ongeveer 1,5 kilometer ten zuidwesten van het plangebied.

Globale ligging van het plangebied ten opzichte van de EHS en belangrijk weidevogelgebied.
Bron: Provincie Zuid-Holland, 2014. Bewerking: SAB.

Aangezien het plangebied niet in de EHS, een belangrijk weidevogelgebied, of een gebied met de status als strategische reservering natuur of recreatiegebied rond de stad ligt, vormt de ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden geen beperkingen voor de beoogde plannen. Vanwege de kleinschaligheid van het plan en het huidige gebruik van het plangebied zijn er ook geen negatieve effecten te verwachten op deze gebieden.

3.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. In deze paragraaf zal enkel ingegaan worden op strikt beschermde soorten (beschermingscategorie 2 en 3) aangezien hiervoor geen algehele vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

3.3.1 Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt in de buurt van het plangebied de strikt beschermde vaatplant spindotterbloem voor.

De spindotterbloem is een oeverplant. De biotoop van deze soort bestaat uit buitendijkse rietlanden waar de schommelingen van de waterstand relatief groot zijn. De soort groeit op plaatsen die dagelijks langdurig onder water staan. Omdat dit type habitat niet in het plangebied aanwezig is, is de aanwezigheid van de spindotterbloem uit te sluiten.

Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit een door koeien begraasd grasland. Tijdens het veldbezoek zijn onder andere de volgende soorten waargenomen: perzikkruid, paardenbloem, rode en witte klaver, paarse dovenetel en koolzaad. Dergelijke soorten groeien in voedselrijke tot zeer voedselrijke grond. Omdat beschermde soorten met name op voedselarme grond groeien, worden er aan de hand van de gevonden soorten geen beschermde soorten in dit weiland verwacht.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er geen strikt beschermde grondgebonden zoogdieren in de buurt van het plangebied voor.

Strikt beschermde grondgebonden zoogdieren worden gezien de ligging van het plangebied (tussen twee boerderijen) en gezien de afwezigheid van natuurlijke biotopen, watergangen en groenstructuren ook niet in het plangebied verwacht. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen sporen of andere aanwijzingen van grondgebonden zoogdieren aangetroffen. De aanwezigheid van deze soorten kan aan de hand van deze gegevens daarom worden uitgesloten.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger rosse vleermuis, en de ruige dwergvleermuis in de buurt van het plangebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten, zoals de gewone dwergvleermuis, en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten kunnen daarom worden uitgesloten.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook holen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. Er staan geen bomen in het plangebied. Er staan wel enkele bomen aan weerszijden van de sloten. Deze bomen staan voldoende geïsoleerd van de het plangebied. Gelet op het

feit dat deze bomen niet door de geplande werkzaamheden worden beïnvloed, kunnen deze bomen buiten beschouwing worden gelaten.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied door tientallen of honderden vleermuizen wordt gebruikt, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van een grote hoeveelheid vleermuizen verdwijnen. Dit kan een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke gebieden strikt beschermd. Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Maar gezien de afwezigheid van geschikte groenstructuren en de geringe omvang van het plangebied zal er naar alle waarschijnlijkheid door niet meer dan één of enkele vleermuizen van het gebied worden gebruikgemaakt. Daarnaast zijn er in de omgeving van het plangebied voldoende foerageermogelijkheden. Van een essentieel foerageergebied in het plangebied zal dan ook geen sprake zijn.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Dit geldt bijvoorbeeld voor de gewone dwergvleermuis die vaak gebruik maakt van bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd. Aan weerszijden van het plangebied bevinden zich een rij bomen (zie navolgende afbeelding) die als vliegroute gebruikt zou kunnen worden. Omdat deze bomenrij buiten het plangebied valt, zal derhalve geen essentiële vliegroute van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn.

Impressie van groenstructuren net buiten het plangebied

3.3.4 **Vogels**

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als spreeuw, gaai en merel. Door de afwezigheid van geschikte broedlocaties is het onwaarschijnlijk dat dergelijke soorten in het plangebied tot broeden komen. Echter grondbroedende soorten als fazant en nijlgans zijn wel in het omliggende gebied waargenomen. Tijdens het broeden zijn alle vogels strikt beschermd. Om te voorkomen dat door de geplande werkzaamheden broedende vogels verstoord worden, adviseren wij om de werkzaamheden buiten de broedperiode (half maart tot half augustus) te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat geen broedende vogels in het plangebied aanwezig zijn. Als buiten de broedperiode nog een broedende vogel wordt aangetroffen, is ook deze beschermd en dienen de werkzaamheden ter plaatse gestaakt te worden. Er dient vervolgens contact met een ecoloog te worden opgenomen om de situatie te bespreken en een passende oplossing te vinden.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Het plangebied, kan mogelijk onderdeel zijn van het (broed)biotoop van enkele strikt beschermde vogelsoorten. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor betreffende soorten. Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten boomvalk, bruine kiekendief, buizerd, havik, kerkuil en ooievaar.

Tijdens het veldbezoek zijn geen van de genoemde soorten in het gebied aangetroffen. De boomvalk, buizerd en de havik broeden in bomen, door de afwezigheid van bomen in het gebied kan de aanwezigheid van broedplaatsen van deze soorten dus worden uitgesloten. Ook voor de bruine kiekendief (oud riet), kerkuil (bomholtes of gebouwen) en de ooievaar (bomen, palen, schoorstenen etc.) geldt dat de aanwezigheid van broedplaatsen in het plangebied kan worden uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek is wel de aanwezigheid van de huismus vastgesteld aan de overkant van het plangebied, maar geschikte broedlocaties ontbreken binnen het plangebied.

3.3.5 **Reptielen**

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt enkel de ringslang in de buurt van het plangebied voor. Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld bos naar heide. Een dergelijk leefgebied is in het plangebied niet aanwezig. Enkel de ringslang laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. De soort komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren, in laagveengebieden, natte heideterreinen en waterrijke zandgronden. Daarbij komt dat de soort gebonden is aan natuurlijke oeverovergang en oevervegetatie. Gezien de afwezigheid van natuurlijke oevers met enkel wat jong riet en door de zeer beperkte oevervegetatie (zie navolgende afbeeldingen), vormt het plangebied geen geschikte biotoop voor de ringslang. Deze soort is daarom niet in het plangebied te verwachten.

Impressie van de in het plangebied aanwezige watergangen.

3.3.6 Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de heikikker en de rugstreeppad in de buurt van het plangebied voor.

Het biotoop van de Heikikker bestaat uit hoog- en laagveengebieden en vochtige heidegebieden. De soort wordt ook aangetroffen in vochtige schraalgraslanden duinvalleien bosranden langs meren en rivieren en in komkleigebieden. Aanwezigheid van struweel en kruidige gewassen is daar van belang. Het plangebied wordt momenteel gebruikt voor het laten grazen van koeien. De daarbij geassocieerde lage waterstand en stikstofrijke grond evenals de afwezigheid van laagstruweel, kruidige gewassen en de onnatuurlijke beoevingering maakt dat de aanwezigheid van de heikikker is uit te sluiten.

De rugstreeppad is een pionierssoort die grote afstanden kan afleggen. De soort is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek en komt voornamelijk voor langs de grote rivieren en op de hogere zandgronden. De rugstreeppad is sterk gebonden aan vergraafbaar zand in braakliggend terrein en is voor de voortplanting afhankelijk van ondiepe poeltjes. Dergelijke elementen zijn niet in het plangebied aanwezig. Het plangebied vormt in de huidige situatie geen geschikt biotoop vanwege de afwezigheid van vergraafbaar zand en ondiepe poeltjes. In een later stadium, wanneer het plangebied uit braakliggend terrein bestaat, kan het terrein wel een geschikte leefomgeving voor de rugstreeppad vormen. Tijdens de bouwwerkzaamheden dient daarom rekening gehouden te worden met rugstreeppadden om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Aanbevolen wordt om eventuele natte plekken te dempen (na controle op individuen en eisnoeren) en het plangebied zo kort mogelijk braak te laten liggen. Als deze voorzorgsmaatregelen genomen worden voor de rugstreeppad, zijn negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde amfibieën niet te verwachten met de beoogde ontwikkelingen.

Soorten die minder strenge eisen aan hun omgeving hebben zijn algemene soorten als de bruine kikker en de gewone pad. Deze soorten zijn mogelijk in het plangebied aanwezig. Omdat deze soorten in de Flora- en faunawet tot beschermingscategorie 1 horen, zijn maatregelen tot bescherming van de verblijfplaatsen van deze soorten niet nodig.

3.3.7 Vissen

Aan zowel de noordoost- als aan de zuidwestkant van het plangebied bevinden zich watergangen. Deze watergangen zijn drie tot vier meter breed en een kleine 50 cm diep. De watergangen bevatten een grote hoeveelheid kroos, zijn enigszins troebel en bevatten weinig zichtbare waterplanten. Aan de oever aan de zijde die buiten het plangebied ligt, staat een kleine hoeveelheid riet.

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF komen de bittervoorn en de kleine modderkruiper voor in de buurt van het plangebied. Het biotoop van de bittervoorn bestaat uit langzaam stromende en stilstaande wateren. De soort komt voor in poldersloten, vaarten, vijvers, beken, meren en snelle stromende rivieren en beken. Essentieel hierbij is een goedontwikkelde onderwater- en/of oevervegetatie en een waterdiepte van minimaal 45 centimeter. De aanwezigheid van zoetwatermosselen is een vereiste voor de voortplanting. Omdat tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat de sloten een weinig ontwikkelde oever en onderwatervegetatie hebben is de aanwezigheid van de bittervoorn onwaarschijnlijk. Verder is gezocht naar de aanwezigheid van zoetwatermosselen in het aanwezige baggermateriaal wat aan de slootkant is aangetroffen. Zoetwatermosselen zijn hierbij niet aangetroffen.

De kleine modderkruiper leeft in stilstaand tot langzaam stromend water met rijke plantenbegroeiing en zandige of met een dunne sliblaag bedekte bodem. Ze komen voor in allerlei verschillende wateren, zoals sloten kanalen en riviertjes, maar ook plassen en meren. Kleine modderkruipers zijn daarbij niet kieskeurig wat betreft de waterkwaliteit en komen ook in wateren met weinig vegetatie voor. De aanwezigheid van de kleine modderkruiper is daarom niet op voorhand uit te sluiten. Wanneer het tijdens de beoogde werkzaamheden nodig is één of meer van de aanwezige sloten (deels) te dempen vindt er mogelijk verstoring en/of aantasting van de kleine modderkruiper plaats. Hierdoor kan er sprake zijn van overtreding van de flora en faunawet. Om dit verder inzichtelijk te maken en de aanwezigheid van deze soort in het plangebied aan te tonen is nader onderzoek naar de kleine modderkruiper noodzakelijk. Wanneer er geen sloten gedempt worden is overtreding van de flora en faunawet uitgesloten.

3.3.8 Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor, zoals heiden en venen. In het betreffende plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving en de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

4 Conclusie

De gemeente Leerdam is voornemens medewerking te verlenen om het agrarische perceel op de Overboeicop te Schoonrewoerd te herontwikkelen naar een woonbestemming met vrijstaande woning. Deze compensatiewoning is gekoppeld aan de sanering van de agrarische opstallen aan de Schaikseweg 68a.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, de Ecologische Hoofdstructuur en belangrijk weidevogelgebied dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied of in een Beschermd Natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bevindt zich op ongeveer 1,3 kilometer van het plangebied en er zijn geen nabije natuurmonumenten. Gezien de afstand, de tussengelegen verstorende elementen (zoals wegen) en de kleinschaligheid van het plan, wordt het niet waarschijnlijk geacht dat de beoogde ontwikkelingen een negatief effect zullen hebben op de natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Nader onderzoek in de vorm van een Voortoets Natuurbeschermingswet 1998 wordt derhalve niet noodzakelijk geacht. De Natuurbeschermingswet 1998 staat de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

4.1.2 *Ecologische Hoofdstructuur en belangrijk weidevogelgebied*

Het plangebied ligt niet in de EHS, een belangrijk weidevogelgebied of een gebied met de status als strategische reservering. Derhalve vormt de ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden geen beperkingen voor de beoogde plannen. Vanwege de kleinschaligheid van het plan zijn daarnaast geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten. De EHS en belangrijk weidevogelgebied staan de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

4.2 Soortbescherming

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal strikt beschermde plant- en diersoorten in de buurt van het plangebied voor. De meeste van deze soorten zijn in de huidige situatie echter niet in het gebied te verwachten, omdat mede op basis van het veldbezoek is geconstateerd dat een geschikt leefgebied ontbreekt. Echter, van twee soorten kan op basis van het veldbezoek de aanwezigheid niet op voorhand worden uitgesloten.

4.2.1 *Rugstreeppad*

Als het plangebied in een later stadium uit braakliggend terrein zal bestaan, kan het terrein een geschikte leefomgeving voor de rugstreeppad vormen. Tijdens de bouwwerkzaamheden dient daarom rekening gehouden te worden met rugstreeppadden om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Aanbevolen wordt om even-

tuele natte plekken te dempen (na controle op individuen en eisnoeren) en het plangebied zo kort mogelijk braak te laten liggen. Als deze voorzorgsmaatregelen genomen worden, zijn negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde amfibieën niet te verwachten met de beoogde ontwikkelingen.

4.2.2 *Kleine modderkruiper*

De aanwezigheid van kleine modderkruiper in de watergangen is niet op voorhand uit te sluiten. Wanneer het tijdens de beoogde werkzaamheden nodig is één of meer van de aanwezige sloten (deels) te dempen, vindt er mogelijk verstoring van de kleine modderkruiper plaats. Hierdoor kan er sprake zijn van overtreding van de flora en faunawet. Wanneer er geen sloten gedempt worden is overtreding van de Flora- en faunawet uitgesloten.

5 Advies

5.1 Aanvullend onderzoek Flora- en faunawet

5.1.1 *Kleine modderkruiper*

Wanneer er in het plangebied sloten gedempt zullen worden kan door middel van het vissen met een schepnet kan in één veldbezoek de aan- of afwezigheid van deze vissoort worden aangetoond. Dit kan in de periode van april tot en met oktober (Soortenstandaard Kleine modderkruiper, 2014). Mocht uit dit onderzoek blijken dat kleine modderkruipers aanwezig zijn, dan vindt er mogelijk verstoring en/of aantasting van deze soort plaats. Hierdoor kan er sprake zijn van overtreding van de Flora- en faunawet en dient er conform de gedragscode voor kleine modderkruipers worden.

5.1.2 *Rugstreeppad*

Zodra het plangebied bouwrijp is gemaakt, vormt het plangebied mogelijk geschikt leefgebied voor de strikt beschermde rugstreeppad. Deze soort is goed in staat nieuw leefgebied te koloniseren en komt in de buurt van het plangebied voor. Het is derhalve mogelijk dat de rugstreeppad het plangebied koloniseert.

Om te voorkomen dat de rugstreeppad het gebied koloniseert, wordt aanbevolen eventuele natte plekken zo snel mogelijk te dempen (na controle op individuen en eisnoeren) en het plangebied zo kort mogelijk braak te laten liggen. Ook kan een amfibiescherm rond het plangebied worden geplaatst, zodat deze soort het plangebied niet kan bereiken.

5.1.3 *Zorgplicht*

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

5.2 Broedende vogels

De werkzaamheden dienen buiten de broedperiode plaats te vinden. Voor de meeste vogels loopt deze van half maart tot half augustus. Broedende vogels zijn strikt beschermd door de Flora- en faunawet en mogen niet verstoord worden. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.

5.3 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- Voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te realiseren woningen.
- Als er zolders of vlieringen worden aangelegd, zouden deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor worden de zolders mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen.
- Het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten.
- Er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van huis- en gierzwaluwen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden.

5.4 Vervolgstappen

- Uitvoeren nader onderzoek kleine modderkruiper wanneer er werkzaamheden aan de watergangen nodig.
- Indien geen essentieel leefgebied kleine modderkruipers worden vastgesteld of door het plan worden aangetast, is het plan haalbaar in het licht van de Flora- en faunawet.
- Indien habitat van de kleine modderkruiper wordt vastgesteld en door het plan worden aangetast, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen en een dient er worden gewerkt conform de gedragscode voor kleine modderkruipers.
- Houdt rekening met mogelijke vestiging van de rugstreeppad.
- In alle gevallen dient bij de werkzaamheden rekening te worden gehouden met broedende vogels en de zorgplicht.

6 Actualisatie Wet natuurbescherming

6.1 Inleiding

In 2016 is een quick scan uitgevoerd om de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied te beoordelen (hoofdstuk 1 t/m 5). Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1988 en Natuurnetwerk Nederland. In voorliggend hoofdstuk volgt een actualisatie van dit onderzoek in het kader van de nieuwe Wet natuurbescherming. Voor deze actualisatie is geen veldbezoek op locatie uitgevoerd. Het veldbezoek dat in 2016 voor de quick scan Flora- en faunawet is uitgevoerd volstaat hier. De effectbeoordeling is uitgevoerd op basis van verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna NDFF) en het eerder verrichte veldbezoek in het plangebied.

6.2 Wettelijk kader

De bescherming van natuur is op te delen in gebiedsbescherming en soortenbescherming.

6.2.1 Gebiedsbescherming

Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals belangrijke weidevogelgebieden of ganzenfoerageergebied. Hieronder volgt een toelichting bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Aanvullend op deze zorgplicht gelden voor deze gebieden extra regels die zijn opgenomen in hoofdstuk 2 van de wet.

Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op deze instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habi-

tats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Verder geldt dat een plan, dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, door een bestuursorgaan pas vastgesteld kan worden indien een passende beoordeling is gemaakt.

Voor een plan of een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling gemaakt te worden, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in:

- i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn,
- ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en
- iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Bijzondere nationale natuurgebieden

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Dit kan ook voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aan-schrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

Natuurnetwerk Nederland en weidevogelleefgebied

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). De bescherming van dit netwerk gebeurt bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoeragegebied.

Voor Natuurnetwerk Nederland geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast

mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt

De provincie Zuid-Holland spreekt niet van Natuurnetwerk Nederland maar van EHS en maakt in haar Verordening Ruimte (2014) bij de EHS onderscheid tussen EHS op land en EHS op water. EHS op land is aangewezen als bestaande en nieuwe natuur; ecologische verbinding; of waternatuurgebied. Onder EHS op water worden grote wateren en de Noordzee verstaan. Volgens de Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013) is sprake van het Nee, tenzij-regime bij ingrepen in de EHS en belangrijke weidevogelgebieden. Dit regime houdt in dat geen ingrepen zijn toegestaan die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, de negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.

In dezelfde beleidsregel wordt ook ingegaan op recreatie buiten de stad en strategische reservering natuur. Indien binnen deze gebieden ruimtelijke ingrepen uitgevoerd gaan worden, dient compensatie plaats te vinden. Van beschermde ganzenfoerageergebieden is in Zuid-Holland geen sprake.

6.2.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

Zorgplicht en verboden

Op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming geldt voor al de in het wild levende soorten altijd de zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Naast de zorgplicht is voor een aantal soorten door middel van verboden een aanvullend beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft

dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te onwortelen of te vernielen.

Andere soorten

Naast de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te onwortelen of te vernielen.

Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Zuid-Holland verleent vrijstelling voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf in het kopje verboden en zorgplicht beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de vogelrichtlijnsoorten, de habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarden een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

6.3 Effectbeoordeling

In navolgende paragrafen wordt per soortgroep beoordeeld of het eerder verrichte onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998 nog actueel is onder de nieuwe Wet natuurbescherming.

6.3.1 Gebiedsbescherming

Wat betreft gebieden, beschermd middels de voormalige Natuurbeschermingswet 1998, verandert er niets wezenlijks in het kader van de Wet natuurbescherming, behalve dat de beschermingsstatus van beschermde natuurmonumenten vervalt. De conclusie van de eerder verrichte quick scan -die luidt dat de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden geen gevolgen heeft voor de haalbaarheid van het plan- blijft daarmee gehandhaafd.

Wat betreft gebieden, beschermd middels het Natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN), verandert er niets wezenlijks in het kader van de Wet natuurbescherming. De conclusie van de eerder verrichte quick scan -die luidt dat de ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN (EHS) geen gevolgen heeft voor de haalbaarheid van het plan- blijft daarmee gehandhaafd.

6.3.2 Soortbescherming

Vaatplanten

In de Wet natuurbescherming is de beschermingsstatus van veel voorheen beschermde vaatplanten komen te vervallen. Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied geen vaatplanten voor met een beschermingsstatus volgens de Wet natuurbescherming. De in de omgeving voorkomende spindotterbloem wordt in de Wet natuurbescherming niet langer beschermd. Andere beschermde soorten zijn aan de hand van het eerder uitgevoerde veldbezoek ook niet te verwachten. Negatieve effecten van het plan op beschermde vaatplanten kunnen om die reden worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Wat betreft grondgebonden zoogdieren verandert er in Zuid-Holland niets wezenlijks onder de Wet natuurbescherming. De eerdere conclusie dat er geen beschermde grondgebonden zoogdieren in het plangebied aanwezig zijn blijft behouden.

Vleermuizen

Wat betreft vleermuizen verandert er niets wezenlijks onder de wet Natuurbescherming. De conclusie uit de eerder verrichte quick scan blijft daarmee gehandhaafd. Er zijn geen essentiële elementen voor vleermuizen in het plangebied te verwachten.

Vogels

Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden en eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat er geen verstoring optreedt die van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van een vogelsoort. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd.

Wat betreft soorten met een jaarrond beschermd nest verandert er niets wezenlijks in de Wet natuurbescherming. Omdat er in het plangebied geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten zijn te verwachten, blijft de eerdere conclusie gehandhaafd.

Reptielen

Wat betreft reptielen verandert er niets wezenlijks onder de Wet natuurbescherming. De conclusie uit de eerder verrichte quick scan blijft daarmee gehandhaafd. Reptielen, inclusief de in de omgeving aanwezige ringslang worden niet in het plangebied verwacht.

Amfibieën

Wat betreft amfibieën verandert er in de provincie Zuid-Holland niets wezenlijks onder de Wet natuurbescherming. De conclusie uit de eerder verrichte quick scan blijft daarmee gehandhaafd. Beschermde amfibieën worden in de huidige situatie niet in het plangebied verwacht. Om tijdens de bouwfase, kolonisatie van de rugstreeppad te voorkomen wordt geadviseerd poelen en natte plekken te dempen.

Vissen

Wat betreft vissen zijn er wezenlijke verschillen tussen de Flora- en faunawet en de Wet natuurbescherming. Veel soorten die onder de Flora- en Faunawet beschermd waren, zijn dat niet langer onder de Wet natuurbescherming. De bittervoorn en de kleine modderkruiper zijn in de omgeving aanwezig. Daarbij kan de kleine modderkruiper in het plangebied niet worden uitgesloten. Beide soorten zijn echter in de Wet natuurbescherming niet langer beschermd. Nader onderzoek naar mogelijk aanwezige vissoorten is daarom niet langer noodzakelijk.

Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het betreffende plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving en de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

6.4 Conclusie

De conclusie van de eerder verrichte quick scan -die luidt dat de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en het NNN geen gevolgen heeft voor de haalbaarheid van het plan- blijft onveranderd onder de Wet natuurbescherming.

Inzake soortenbescherming worden strikt beschermde vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels, reptielen, vissen, insecten en overige ongewervelden niet in het plangebied verwacht. Onderzoek naar de mogelijk aanwezige kleine modderkruiper is, omdat het beschermingsregime voor deze soort in de Wet natuurbescherming is komen te vervallen, niet langer noodzakelijk. Ter voorkomen van kolonisatie van het plangebied door de rugstreeppad, worden tijdens de bouwphase voorzorgsmaatregelen als het dempen van poelen geadviseerd.

Er dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht en met de broedperiode van vogels. Als tijdens de werkzaamheden een broedende vogel wordt aangetroffen, dan mag dit nest niet worden beschadigd of worden weggehaald. Nesten van soorten met een ongunstige staat van instandhouding mogen tijdens het broeden ook niet worden verstoord.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Provincie Zuid-Holland, 2014. Programma ruimte, vastgesteld, in werking per 1 augustus 2014.

RVO, 2014. Soortenstandaard Kleine modderkruiper. Versie 2.0 december 2014.

SAB, 2015. Bestemmingsplan Overboeikop. Projectnummer 150267. SAB, Arnhem.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

www.pdok.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.zuid-holland.nl